

ความหลากหลายของพรรณปลาป่าพุไต่แดงกับสภาวะการถุกคุกคาม

กิตติภาพ จันทระประวัติ

กลุ่มวิจัยและพัฒนาสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำจืด

“ พุ ” เป็น คำที่ชาวบ้านทางภาคใต้ใช้เรียก บริเวณที่เป็นพื้นที่ลุ่มชุ่มชื้น มีน้ำแช่ขังมาก มีซากผุพังของต้นไม้ และพันธุ์พืชทับถมกัน

ถ้าจะกล่าวถึง ปลาพุที่ใหญ่และอุดมสมบูรณ์ที่สุด คงต้องนึกถึง ปลาพุไต่แดง ซึ่งเป็นปลาพุที่สมบูรณ์ที่สุดในบรรดาพุที่มีอยู่ทั้งหมดของประเทศไทย (ความหลากหลายของชนิดพรรณไม้ พรรณพืช และสัตว์น้ำ จะเป็นดัชนีชี้วัดแสดงถึงความสมบูรณ์ปลาพุนั้นๆ ปลาพุเมื่อเสื่อมโทรมจะกลายสภาพเป็นป่าเสม็ด)ครอบคลุมพื้นที่ 4 อำเภอ ของจังหวัดนราธิวาส คือ อ.เมือง อ.ตากใบ อ.สุไหงโกลก และอ.สุไหงปาดี มีเนื้อที่ประมาณ 125,625 ไร่ (สำนักงาน กปร., 2553)

ระบบนิเวศกึ่งป่ากึ่งหนองน้ำ

www.unseentourthailand.com/pgall...page%3

การทับถมของเศษซากพืช

www.trekkinthai.com/forest/frau...de07.htm

ระบบรากต้นไม้ในป่าพุ

www.ipst.ac.th/environment/peatswamp.htm

ระบบนิเวศป่าพุไต่แดง เป็นระบบนิเวศที่มีลักษณะเฉพาะตัว และจะแตกต่างจากนิเวศป่าชนิดอื่นค่อนข้างมาก โดยมีลักษณะกึ่งป่ากึ่งหนองน้ำ คือ เป็นป่าที่มีน้ำท่วมขังเกือบตลอดทั้งปี พรรณไม้ พรรณพืชในป่าจึงต้องมีระบบรากพิเศษคล้ายกับป่าโกงกาง คือ มีรากค้ำยัน รากหายใจ และรากพูปอน เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในระบบนิเวศที่แตกต่างจากปกติได้ บริเวณพื้นผิวน้ำดินเป็นอินทรีย์วัตถุ อันเกิดจากการทับถมของซากพืชเป็นชั้นหนาประมาณ 0.5-5.0 ม. ส่วนพื้นดินชั้นล่างหรือพื้นดินเดิม จะมีลักษณะเป็นดินตะกอนเลน มีสารประกอบพวกกำมะถัน ซึ่งมีความเป็นกรดสูง การย่อยสลายเศษซากพืชเป็นไปได้ช้า เนื่องจากสภาพน้ำท่วมขัง และความเป็นกรดของน้ำเป็นตัวขัดขวางการทำงานของจุลินทรีย์ในการย่อยสลาย สีของน้ำเป็นสีน้ำตาลคล้ายสีชา น้ำในป่าพุมีค่าความเป็นกรดเป็นด่างหรือ pH ที่ 3.7-6.4 โดยเฉพาะฤดูแล้งน้ำในพื้นที่พุจะมีค่าความเป็นกรดค่อนข้างสูง น้ำมีออกซิเจนละลายอยู่ค่อนข้างต่ำ สัตว์น้ำที่อาศัยอยู่ในพุ จึงต้องมีการปรับตัวเป็นอย่างมากที่จะ

อาศัยอยู่ในแหล่งน้ำดังกล่าว แต่เมื่อเข้าสู่ฤดูฝน ปริมาณน้ำที่ไหลเข้าพรมีปริมาณมากขึ้น ค่าความเป็นกรดก็จะลดลง ปริมาณออกซิเจนละลายน้ำเพิ่มสูงขึ้น ความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งน้ำเพิ่มมากขึ้น จึงเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมในการสืบพันธุ์วางไข่ของพรรณปลาและสัตว์น้ำต่างๆ ในพรุโตะแดง

พรุโตะแดง จัดว่าเป็นพรมที่มีความหลากหลายของชนิดพรรณปลามากที่สุดในบรรดาพรมทั้งหมดของประเทศไทย คือ มีการพบพรรณปลาอย่างน้อย 95 ชนิด มีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ ในแง่ของการใช้บริโภคภายในชุมชน และจับขายเป็นปลาสวยงาม โดยพรรณปลาหลายชนิด ไม่เคยปรากฏรายงานว่าเคยพบในแหล่งน้ำใดๆในประเทศไทยมาก่อน จัดว่าเป็นปลาที่พบได้เฉพาะถิ่น (Endemic species) พบเฉพาะพื้นที่พรุโตะแดงเท่านั้น เช่น

กะแมะ

Chaca bankanensis Bleeker, 1852

ช่อนเข็ม

Luciocephalus pulcher (Gray, 1830)

เสือพรุ 6 ซีด

Systemus hexazona (Weber&deBeaufort, 1916)

กริมแรด

Parosphronemus paludicola (Tweede, 1952)

ปลากะแมะ *Chaca bankanensis* เป็นชนิดที่พบในประเทศไทย จากทั้งหมด 3 ชนิด ของวงศ์ปลากะแมะ (Family Chacidae) มีรูปร่างและอุปนิสัยค่อนข้างแปลก ได้รับความนิยมนำมาเลี้ยงในตลาดปลาสวยงาม แต่เลี้ยงได้ยากมาก ในแต่ละปีถูกจับขายเป็นปลาสวยงามจำนวนมาก เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนประชากรปลาที่มีอยู่ตามธรรมชาติ มีแนวโน้มที่จะสูญพันธุ์ค่อนข้างสูง

ปลาช่อนเข็ม *Luciocephalus pulcher* เป็นปลาเพียงชนิดเดียวที่พบใน วงศ์ปลาช่อนเข็ม (Family Luciocephalidae) มีลักษณะโดดเด่นในช่วงเวลากินอาหาร โดยจะพุ่งจู่โจมเข้าหาเหยื่อทั้งตัว และส่วนของปากที่ใช้จับกินอาหารจะยืดหดได้ ปลาชนิดนี้ตัวผู้จะอมไข่ไว้ประมาณ 28 วัน จนลูกปลา มีขนาด 1 ซม. จึงคายออกมา ได้รับความนิยมสูงในตลาดปลาสวยงาม

ปลาเสือพรุ 6 ซีด *Systemus hexazona* คล้ายเสือข้างลาย แต่มีแถบข้างลำตัว 6 แถบ มีขนาดเล็กกว่าและเลี้ยงได้ค่อนข้างยากกว่ามาก พบได้ไม่บ่อยนักในตลาดปลาสวยงาม

ปลากกริมแรด *Parosphronemus paludicola* คล้ายปลากกริม สีส้มสวยงาม พบได้ไม่บ่อยนักในตลาดปลาสวยงาม เลี้ยงได้ยากมาก

โดยพรรณปลากลุ่มนี้ มักพบได้บริเวณแอ่งน้ำภายในพรม ที่มีค่าความเป็นกรดค่อนข้างสูง เมื่อนำมาเลี้ยง ค่อนข้างจะปรับตัวให้อาศัยอยู่ในสภาพน้ำปกติได้ยาก และมักจะตายลงอย่างรวดเร็ว ผู้เลี้ยงจึงจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของปลาชนิดนั้นๆ พอสมควร จึงสามารถที่จะเลี้ยงให้ปลาอยู่รอดได้เป็นเวลานาน แต่อย่างไรก็ตามปลากลุ่มนี้ก็ยังคงได้รับความนิยมสูงในตลาดปลาสวยงาม

ส่วนบริเวณแหล่งน้ำรอบๆพรุโตะแดง ที่มีค่าความเป็นกรดไม่สูงมากนัก เราจะพบพรรณปลาอีกกลุ่มหนึ่งที่สามารถปรับตัวได้ดีกว่าปลากลุ่มแรก อาศัยอยู่ในน้ำปกติได้ง่าย และยังได้รับความนิยมในตลาดปลาสวยงาม เช่น

ภาพ : www.jawnoyfishing.blogspot.com/2009/...ora.html

ซีวข้างขวานใหญ่

Trigonostigma heteromorpha Dunker, 1904

ภาพ: www.trangpets.com/index.php%3Fto....

เพียวซุ่น

Kyptopterus macrocephalus (Bleeker, 1858)

ภาพ: www.israqarium.co.il/Fish/Betta...tta.html

กัคน้ำแดง

Betta pi Tan, 1998

ปลาซีวข้างขวานใหญ่ *Trigonostigma heteromorpha* เป็นปลาสวยงามที่เลี้ยงง่าย ปรับตัวดี สีสันทสวยงาม ได้รับความนิยมสูง จึงมีการจับขายเป็นปลาสวยงามในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก ในตลาดปลาสวยงามมักเรียกว่า “ ซีวข้างขวานโกลก ”

ปลาเพียวซุ่น *Kryptopterus macrocephalus* คล้ายปลาก้างพระร่วง แต่สีลำตัวจะซุ่นกว่าไม่ใสเหมือนก้างพระร่วง พบได้ไม่บ่อยนักในตลาดปลาสวยงาม เลี้ยงได้ยากกว่าปลาก้างพระร่วง

ปลากัคน้ำแดง *Betta pi* เป็นปลากัดที่ใหญ่ที่สุดในปลากัดคอมไซท์ที่พบในประเทศไทย ได้คางมีลักษณะเหมือนสัญลักษณ์พาย (π) อุบนิสสัยไม่ก้าวร้าว จึงสามารถเลี้ยงรวมกันได้หลาย ๆ ตัวโดยไม่กัดกัน

ป่าพรุโตะแดงนอกจากจะมีพรรณปลาที่พบได้เฉพาะถิ่นแล้ว ยังมีพรรณปลาทางเศรษฐกิจอื่น ๆ อีกหลายชนิด ที่พบได้เกือบทุกภาคของประเทศไทย ใช้ประโยชน์ในแง่ของการนำมาบริโภคภายในครัวเรือนและชุมชน เช่น ปลาช่อน ปลากกระสง ปลาหมอไทย ปลาไหลนา ปลาดุกอุย ปลาบู่ นับได้ว่าพรุโตะแดงเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสัตว์น้ำมากที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย แต่จากสถานการณ์ในปัจจุบันพบว่า พรรณปลาพรุโตะแดงกำลังอยู่ในสภาวะถูกคุกคามอย่างหนัก พรรณปลาหลายชนิดมีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ โดยเฉพาะปลาที่พบได้เฉพาะถิ่น อันเนื่องมาจากสาเหตุหลัก 2 ประการ คือ

1. การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมป่าพรุ อันเกิดจากการบุกรุกทำลายพื้นที่จากประชาชนที่อยู่อาศัยอยู่รอบบริเวณป่าพรุโตะแดง เพื่อทำการเกษตรกรรม รวมถึงการเข้าไปพัฒนาพื้นที่พรุของส่วนราชการต่างๆ เช่น การก่อตั้งนิคมสหกรณ์ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การขุดคลองระบายน้ำออกจากพื้นที่ป่าพรุสู่อ่างน้ำและทะเล ทำให้พื้นที่ป่าพรุโตะแดงเสื่อมสภาพอย่างรวดเร็ว ประกอบกับภาวะโลกร้อนในปัจจุบัน เกิดความแห้งแล้งมากขึ้น ดินพรุยุบตัวลง น้ำที่เคยมีในพื้นที่ก็แห้งไป เกิดไฟป่าเผาไหม้นานหลายวันหลายคืน เป็นสาเหตุให้พื้นที่ป่าพรุโตะแดงถูกทำลายอย่างรวดเร็ว ทำให้ปลาสูญเสียบ้านที่อาศัย รวมถึงการใช้ยาและสารเคมีในไร่รอบบริเวณพื้นที่ป่าพรุ เกิดสารเคมีตกค้างไหลลงสู่แหล่งน้ำ ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของพรรณปลาในพื้นที่ป่าพรุโตะแดง

2. การทำการประมงมากเกินไปกำลังผลิตของแหล่งน้ำ โดยเฉพาะการรวบรวมเพื่อส่งขายเป็นปลาสวยงาม อันเนื่องมาจากปลาป่าพรุโต๊ะแดงได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางในตลาดปลาสวยงามทั้งในและนอกประเทศ เพราะปลาในกลุ่มนี้นอกจากมีความสวยงามแล้ว ยังมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีความแปลกไม่เหมือนใคร จึงมีการรวบรวมเพื่อส่งขายเป็นจำนวนมาก เช่น ปลากะแมะ ปลาชิวข้างขวานใหญ่ และที่นำวิตกก็คือ การรวบรวมปลาขนาดเล็ก เช่น

ภาพ : www.lapwing.exblog.jp/m2009-05-

ชิวผอม

Rasbora aailis (Ahl.1937)

ภาพ: www.aqua.c1ub.net/forum/index.php

ชิวหนู

Boraras urophthalmoides (Kottelat,1991)

ปลาเสือพรุ 6 ขีด *Systemus hexazona* ปลาชิวผอม *Rasbora aailis* ปลาชิวหนู *Boraras urophthalmoides* ไปใช้เป็นปลาเหยื่อเพื่อเลี้ยงปลาสวยงามขนาดใหญ่ เช่น ปลาหมอสีฟลาวเวอร์ฮอร์นและปลาตะพัด การกระทำดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นความตั้งใจหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ก็ตาม อันเป็นการใช้ทรัพยากรไปในทางที่ไม่เหมาะสม ไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และคงเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องนัก ถ้าปลาหลายชนิดต้องสูญพันธุ์ไปเพราะสาเหตุดังกล่าว

จากสภาวะการคุกคามพรณปลาพรุโต๊ะแดง ที่ได้กล่าวมาในข้างต้น ไม่ว่าจะจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมป่าพรุ อันเกิดจากการบุกรุกพื้นที่ป่าหรือการจับปลามากเกินไป เพื่อรวบรวมส่งขายเป็นปลาสวยงามก็ตาม ล้วนส่งผลกระทบต่อความหลากหลายของพรณปลาพรุโต๊ะแดงอย่างยิ่ง โดยเฉพาะปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าวันนี้จะมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรพรณปลาป่าพรุโต๊ะแดง สังเกตได้ว่าในปัจจุบัน ปลาหลายชนิดเริ่มที่จะพบได้ยากมากขึ้น หรือมีปริมาณลดลง เช่น ปลากะแมะ ปลาหมอจ๋า การปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์อย่างเดียวยังคงไม่พอ จำเป็นต้องมีแรงจูงใจทางด้านเศรษฐกิจ เช่นเดียวกับการแก้ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าจำเป็นต้องกระทำควบคู่ไปกับการแก้ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจของชุมชน ซึ่งในปัจจุบัน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เข้ามาแก้ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่า โดยได้กำหนดแนวทางการจัดการพื้นที่ป่าพรุเป็น 3 เขต คือ

1. เขตพื้นที่สงวน เป็นเขตที่สภาพป่าพรุยังคงความอุดมสมบูรณ์ จำเป็นที่จะต้องรักษาสภาพแวดล้อมให้เปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด จัดเป็นเขตที่ห้ามล่าสัตว์หรือทำการประมงโดยเด็ดขาด
2. เขตพื้นที่อนุรักษ์ เป็นเขตที่ป่าพรุเริ่มถูกทำลายเป็นบางส่วน จำเป็นที่จะต้องได้รับการบูรณะฟื้นฟูเพื่อให้เกิดคืนสภาพเป็นเขตพื้นที่สงวน เขตอนุรักษ์เป็นพื้นที่ที่ราษฎรรอบๆบริเวณป่าพรุ ใช้ประโยชน์ในด้านการทำการประมงหรือการหาของป่า ดังนั้นการใช้ประโยชน์ใดๆก็ตาม จำเป็นที่จะต้องมีความระมัดระวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางระบบนิเวศน้อยที่สุด
3. เขตพัฒนา เป็นเขตป่าพรุเสื่อมโทรม อันเกิดจากการ บุกรุก เผ้วถาง เผาป่า เพื่อใช้ในกิจกรรมทางด้านการเกษตร โดยทางศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯได้เข้ามาพัฒนาพื้นที่ จัดสรรที่ดินทำกินแก่ราษฎร การแก้ไข ปรับปรุง

คุณภาพดิน ให้เหมาะสมกับการทำการเกษตร และการประมง รวมถึงการเข้าไปพัฒนาและส่งเสริมอาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร เพื่อสร้างความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจของชุมชน ลดปัญหาการบุกรุกป่าให้น้อยลงที่สุด

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า สังคมรอบๆพื้นที่ค่อนข้างจะแตกต่างจากที่อื่นมาก การเข้าไปพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาใดๆก็ตาม สิ่งสำคัญที่สุดคือ จำเป็นต้องทำความเข้าใจและได้รับความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่ การแก้ไขปัญหาจึงจะประสบผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมาย เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนที่สุด

เอกสารอ้างอิง

ชวลิต วิทยานนท์. 2545. พรรณปลาป่าในพื้นที่พรุของประเทศไทย. สำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ.

136. หน้า

นนท์ ภาณิตวงศ์. 2546. การเลี้ยงปลาจากป่าพรุ. <http://www.siamensis.siamensis.org/article/1-3/27.html>.

September 25, 2009.

วิทย์ ธารชลาณุกิจ, ประจิตร วงศ์รัตน์, สุชุม ไร่ใจ, ประทักษ์ ตาบทิพย์วรรณ และลัดดา วงศ์รัตน์. 2533. การศึกษาคุณภาพน้ำและทรัพยากรสัตว์น้ำในพื้นที่พรุโต๊ะแดง จังหวัดนราธิวาส. คณะประมง, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

111. หน้า

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. 2553. โครงการบริหารจัดการป่าพรุโต๊ะแดง จังหวัดนราธิวาส. <http://www.rdpb.go.th/rdpb/Front/Projects/Important>

Detail.aspx?projectid=252. September 7, 2010.

ศูนย์วิจัยและศึกษาธรรมชาติป่าพรุสิรินธร. 2537. คู่มือการเดินศึกษาธรรมชาติป่าพรุ. งานป่าไม้, โครงการศูนย์การศึกษาการพัฒนาพิภพหอง. 24 หน้า

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพหอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ. http://www.doae.go.th/biography/biog_22.htm.

August 26, 2010

Beansch, H. A. and G. W. Fischer. 2002. Aquarium Atlas index 1-5. Mergus. 1211 p.

:

:

พรรณปลาพรุโตะแดงที่สำคัญ

ชีวเพชรน้อย

ชื่อสามัญ Spotted Rasbora

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Boraras maculatus* (Dunker, 1904)

ลักษณะเด่น รูปร่างเรียวยาว หัวโต ตาโต มีเส้นข้างตัวไม่สมบูรณ์ ลำตัวมีสีน้ำตาลอ่อนถึงสีแดง มีจุดดำ 3 จุดที่เหนือครีบอก ครีบกัน และโคนหางขนาด 2.5 เซนติเมตร **ที่อยู่อาศัย** พรุโตะแดง จ.นราธิวาส **สถานภาพ** มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ **อื่นๆ** เป็นปลาสวยงามที่ค่อนข้างได้รับความนิยม จากนักเลี้ยงปลา แต่เลี้ยงได้ยากกว่าปลาชนิดอื่นๆ

ชีวข้างขวานใหญ่

ชื่อสามัญ Harlequin Rasbora

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Trigonostigma heteromorpha*(Dunker, 1904)

ลักษณะเด่น รูปร่างแบนข้างกว่าปลาทั่วไป หัวโต นัยน์ตาโต ครีบเล็ก ลำตัวสีส้มแดงเหลือบชมพู ตอนกลางลำตัวถึงโคนหางมีแต้มรูปสามเหลี่ยมขนาดใหญ่ ครีบบีสีส้มมีแต้มสีส้ม ขนาด 3.5 เซนติเมตร **ที่อยู่อาศัย** พรุโตะแดง จ.นราธิวาส **สถานภาพ** มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ **อื่นๆ** เป็นปลาสวยงามที่เลี้ยงง่าย ปรับตัวดี ได้รับความนิยมสูง ในตลาดปลาสวยงามมักเรียกว่า ชิวข้างขวานไกลก เนื่องจากแหล่งรวบรวมส่วนใหญ่อยู่ใน อ.สุไหงโกลก จ.นราธิวาส และเพื่อไม่ให้ชื่อเรียกสับสนกับปลาชิวข้างขวานเล็ก

ภาพ: www.rva.jp/plants/star-tonina_fl...arge.htm

ชีวผสม

ชื่อสามัญ Slender Rasbora

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Rasbora agilis* (Ahl,1937)

ลักษณะเด่น ลำตัวเรียวยาว ตาโต ปากกว้าง เก็ดโตใหญ่ ครีบหลัง ครีบกันเรียวยาว ลำตัวด้านบนมีสีเหลืองอ่อน ท้อง มีสีเงินวาว ครีบหางมีสีเหลืองอ่อน ขนาด 5 เซนติเมตร **ที่อยู่อาศัย** พบบริเวณลำธารรอบพรุโต๊ะแดง จ. นราธิวาส **สถานภาพ** มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ อื่น ๆ เลี้ยงค่อนข้างยาก ปรับตัวได้ยาก พบได้ไม่บ่อยนักในตลาดปลาสวยงาม

กะแมะ

ชื่อสามัญ Angler Catfish

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Chaca bankanensis* (Bleeker,1852)

ลักษณะเด่น หัวแบนราบมากและปากกว้าง ตาเล็ก ครีบท้องใหญ่ มีผิวหนังและเป็นตุ่มขนาดต่างๆ ลำตัวสีน้ำตาลแดงเข้ม ท้องสีจาง มีประและจุดสีคล้ำ กระจายทั่ว พฤติกรรมอาศัยอยู่กองใบไม้ร่วงมักอยู่หนึ่งเป็นเวลานานเพื่อรอจับปลาเล็ก ๆ **ที่อยู่อาศัย** ป่าพรุโต๊ะแดง **สถานภาพ** มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ อื่น ๆ ถูกจับขายเป็นปลาสวยงามในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก เมื่อเทียบกับประชากรปลาที่มีอยู่ตามธรรมชาติ เป็นอีกชนิดที่เลี้ยงได้ยากมาก ปรับตัวในสภาพน้ำปกติ ได้ยาก ไม่ค่อยตอบสนองรับอาหารที่ให้น้ำที่เลี้ยง อุปนิสัยปกติ จะอยู่นิ่งกับพื้นถ้าเริ่มว่ายน้ำไปมาแสดงว่าปลาเริ่มมีอาการ เครียดป่วยและมักจะตายลงอย่างรวดเร็ว

ภาพ : ชาลทอง ภูนิยม

ช่อนเข็ม

ชื่อสามัญ Pikehead

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Luciocephalus pulcher* (Gray,1830)

ลักษณะเด่น รูปร่างเพรียวยาว ลำตัวค่อนข้างกลม ปากแหลมยาว หัวโต ครีบหลัง อยู่ค่อนข้างไปทางหาง ครีบอกเล็กบางใส ครีบท้องยื่นออกเป็นเส้นยาว มีแถบดำพาดตามยาวของลำตัว คางและท้องมีลายดำประอะ **ที่อยู่อาศัย** ป่าพรุโต๊ะแดง **สถานภาพ** ถูกคุกคาม **อื่นๆ** จากอุปนิสัยการกินอาหารที่ค่อนข้างตื่นตา ตื่นใจ คือการพุ่งจู่โจมเข้าหาเหยื่อทั้งตัวและใช้ปากสูบเหยื่อทันทีเป็นเสน่ห์อีกอย่างหนึ่งของปลาชนิดนี้ จึงได้รับความนิยมค่อนข้างสูง แต่เป็นชนิดที่เลี้ยงได้ยากโดยเฉพาะช่วงแรกของการเลี้ยงที่ต้องมีการปรับตัวกับสภาพน้ำใหม่

ภาพ : www.fishtankforum.co.uk

หมอจำปา

ชื่อสามัญ Java Comb tail

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Belontia hasselti* (Cuvier,in Cuv.and Val.,1831)**ลักษณะเด่น** ลำตัวสีเหลืองทองหรือเหลืองคล้ำถึงน้ำตาลแดง ขอบเกล็ดสีคล้ำและที่ฐาน ครีบหลังตอนท้ายมีจุดสีดำ ตอนท้ายรวมถึงครีบหางมีลายเส้นเป็นตาข่าย **พฤติกรรม** มีพฤติกรรมการวางไข่โดยใช้การก่อกองและตัวผู้เป็นผู้ดูแลไข่และตัวอ่อน เหมือนปลากัด **ที่อยู่อาศัย** ป่าพรุโต๊ะแดง **สถานภาพ** มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์

ภาพ : ชาลทอง ภูนิยม

ก้างพระร่วง

ชื่อสามัญ Glass Catfish

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Kryptopterus bicirrhis*(Val. in Cuv.and Val.,1839)

ลักษณะเด่น เป็นปลาที่มีตัวใสที่สุดในโลก หัวและปากเล็ก มีหนวด 2 คู่ ลำตัวแบนข้างมากและเพรียวยาวไปทางด้าน ท้าย หัวสีเหลืองอมเขียว ลำตัวใสจนมองเห็นอวัยวะภายใน เส้นเลือดและกระดูก ครีบหางเว้าลึก **ถิ่นอาศัย** แม่น้ำและลำคลองในป่าและรอบ ๆ ป่าพรุ **สถานภาพ** มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ **อื่นๆ** เป็นปลาสวยงามที่ได้รับความนิยมอย่างสูง โดยเฉพาะตลาดปลาสวยงามต่างประเทศ อันเนื่องมาจากความโดดเด่นและแปลกของปลาชนิดนี้ ปัจจุบันมีการรวบรวมเพื่อขายเป็นปลาสวยงามเป็นจำนวนมาก เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์สูง

ภาพ: www.bloggang.com/viewblog.php

เพียวขุน,ผี

ชื่อสามัญ Striped Glass Catfish

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Kyptopterus macrocephalus*(Bleeker,1858)

ลักษณะเด่น คล้ายปลาก้างพระร่วง แต่ลำตัวยาวกว่า ครีบหลังเห็นได้ชัดเจนกว่า และมีสีน้ำตาลอ่อนหรือสีคล้ำ กลางลำตัวมีแถบสีดำพาดตามแนวยาว ครีบใสสีเหลืองหรือน้ำตาลอ่อน หนวดสีคล้ำ **พฤติกรรม** อยู่เป็นกลุ่มในระดับกลางน้ำและมีพืชน้ำหนาแน่น **ถิ่นอาศัย** พบมากที่พรุโต๊ะแดง จ. นราธิวาส **สถานภาพ** มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ **อื่นๆ** พบได้ไม่บ่อยนักในตลาดปลาสวยงาม

เสือพรู 6 ขีด

ชื่อสามัญ Six-banded barb

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Systemus hexazona*(Weber and deBeaufort,1916)

ลักษณะเด่น คล้ายเสือข้างลาย แต่ลำตัวเรียวยาวกว่า ลำตัวมีสีส้มอมน้ำตาล มีแถบสีดำพาดขวางตั้งแต่แนวลูกตาบนลำตัวจนถึงโคนหาง 6 แถบ ครีบบีสี ส้มสด **พฤติกรรม** อยู่เป็นเป็นฝูงในแอ่งน้ำและลำคลอง บริเวณพรุ **ถิ่นอาศัย** พบเฉพาะพรุโต๊ะแดง จ. นราธิวาส **สถานภาพ** ถูกคุกคาม อื่นๆ เป็นชนิดที่เลี้ยงค่อนข้างยาก ไม่สามารถปรับตัวอาศัยอยู่ในน้ำปกติได้เป็นเวลานาน

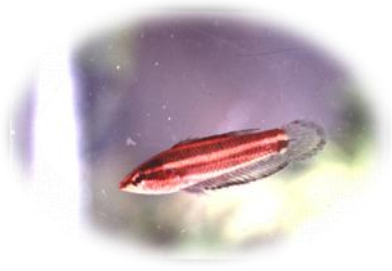
ภาพ: www.israqarium.co.il/Fish/Betta...tta.html

กัตน้ำแดง

ชื่อสามัญ Pi Betta

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Betta pi* (Tan,1998)

ลักษณะเด่น มีรูปร่างคล้ายปลากัด หัวโต ครีบทูครีบใส ครีบหางค่อนข้างใหญ่ มีลายใต้คางซึ่งมีลักษณะเหมือนสัญลักษณ์พาย (π) หัวและลำตัวมีสีน้ำตาลอ่อนอมแดง **ถิ่นอาศัย** พบในป่าพรุโต๊ะแดง **จังหวัดนราธิวาส** **พฤติกรรม** เป็นปลาที่ไม่ดุร้าย ก้าวร้าวเหมือนพวกปลากัดประเภทก่อกอง จึงสามารถเลี้ยงรวมกันได้หลาย ๆ ตัว **สถานภาพ** ถูกคุกคามทางด้านถิ่นที่อยู่อาศัย **อื่น ๆ** เป็นชนิดที่ใหญ่ที่สุดในจำนวน 4 ชนิดของปลากัดอมไข่ ที่พบในประเทศไทย เนื่องจากสีส้มไม่ค่อยสวยงาม จึงนิยมเลี้ยงเฉพาะผู้ที่ชื่นชอบปลาแปลก และเลี้ยงค่อนข้างง่าย ปรับตัวได้ดี

ภาพ : ซาลทอง ภูนิยม

กริมแรด

ชื่อสามัญ Palid Licorice Gourami

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Parosphronemus paludicola*(Tweede,1952)

ลักษณะเด่น คล้ายปลากริม แต่มีจะงอยปากสั้นกว่า ตาโต หัวและลำตัวมีสีเขียวอ่อน มีแถบสีแดงพาดตามแนวลำตัวไปถึงโคนครีบทอง ครีบทองมีสีม่วงแดง **พฤติกรรม** พบบริเวณแอ่งน้ำรอบพุ่มไม้ที่พรุนไม้หนาแน่น ถิ่นอาศัย พบเฉพาะพุ่มไม้สีแดง จ. นราธิวาส **สถานภาพ** ถูกคุกคาม **อื่นๆ** เป็นชนิดที่เลี้ยงได้ยากอีกชนิดหนึ่ง ไม่สามารถปรับตัวในคุณภาพน้ำปกติได้เป็นระยะเวลานาน ไม่พบบ่อยนักในตลาดปลาสวยงาม

—

